

25.85x33.43	1/7	1	עמוד	המגזין	מעריב -	08/03/2023	85267497-8
תנועת האשה הדתית לאומית לאורה מינקה יושבת ראש אמונ - 80888							

יום רביעי | ט"ו באדר תשפ"ג | 8.3.2023

מעריב **המגזין**

דעות

החובה המוסרית
שרי מקובר-בליקוב

פוליטיקה אחרת
לילך סיגן

להיכנס לזירה
אורית לביאנשיאל

נשים למען נשים

משוויון ועד מאבק באלימות פיזית ומינית,
מייצוג שווה במוקדי קבלת ההחלטות ועד
תמיכה בריאותית ונפשית: בישראל יש לא מעט
ארגונים שחרתו על דגלם קידום נושאים לטובת
נשים. 12 נשים שעומדות בראש עמותות
וגופים כאלה מספרות על הפעילות השגרתית
לאורך שנים ועל האתגרים של ימים אלו •
פרויקט מיוחד

מאיה בואנוס, סיגל בן דוד, אילנה שטוטלנד

24.12x29.86	2/7	4	עמוד	המגזין	מערב -	08/03/2023	85267507-0
תנועת האשה הדתית לאומית לאור מניקה יושבת ראש אמון - 80888							

בדרך שלהן

"אנחנו ממש רואים הדרה של נשים מהמרחב הציבורי, וזה מאוד מטריד"
חגית פאר, יו"ר תנועת נעמת

"קיימת כיום נסיגה בצורה כזו או אחרת, וזה לא משנה באיזו אישה מדובר - דתייה, ערבייה, חילונית"
אניטה פרידמן, יו"ר ויצו העולמית

ריס שכבר אמורים היו להיות ברורים מאליהם בשנת 2023, כמו למשל ייצוג נשים בממשלה. אנחנו ממש רואים הדרה שלנו מהמרחב הציבורי וזה מאוד מטריד. זה צריך להטריד לא רק אותנו, אלא את כולם. השאלה היא האם אנחנו רוצים להיות חברה שיש בה הוגנות מגדרית, חברה מתקדמת, פלורליסטית שיש בה מקום לכולם? המצב היום מאוד מתסכל, אבל אין לנו את הפריבילגיה להרים ידיים. אנחנו יותר נחושות לעמוד על המשמר, האחריות היום היא גדולה מאי פעם. אנחנו מודאגות מכל הנושא של זכויות נשים, בהן גם של נשים דתיות, הושגו בכך. אי וואבי לנו אם הכוח של בנ"ץ ייפגע?

מהו המסר שלך בימים אלה לנשים?
"מאוד חשוב לי לומר לבנות צעירות, שרצו צות להגשים חלומות, שזה אפשרי. שידעו שהן כן יכולות, שהן צריכות להיות בכל מקום ושהן מחליטות מה הן ילבושו, מה הן ילמדו, איפה הן ישרתו בצבא ושהכל פתוח בפניהן".
קו חם לנשים וגברים במצוקה על רקע אלימות במשפחה: 03-6492468/9/70

אילנה שטוטלנד

חשוב לנו שהנושא המדגרי לא ירד מסדר היום, ואומרת אניטה פרידמן, המכהנת בתפקידה כיו"ר ויצו העולמית מאז ינואר 2020. "מהרגע הראשון כל הנושא של מעמד האישה ואמהות היה בדנ"א של התנועה".
ויצו, תנועה ציונית עולמית, הוקמה ב-1920 על ידי נשים, כדי לענות על הצרכים של נשים וילדים. "אנחנו אלה שהקמנו את טיפת חלב ואת מעונות היום, כדי שנשים יוכלו לצאת לעבוד ולחזק את המעמד הכלכלי המשפחתי וגם לקדם את עצמן ולהגיע לנקודות השפעה", מתארת פרידמן. "היום יש לנו 170 מעונות, שבהם 12 אלף ילדים. אנחנו תנועה אמפלטית, ובמהלך השנים ענינו לצרכים של החברה הישראלית ושינוי נוסף את הייעוד שלנו בהתאם לצרכים".
מה השתנה בפעילותכן לאורך השנים?
"אם בשנות ה-50 עסקנו בקליטת עלייה ובשיכון מקום עבודה לנשים, בשנות ה-80 נכנסנו לתחום של מניעת אלימות במשפחה. אנחנו הארגון הראשון שהקים מקלט לנשים מוכות, בשיתוף משרד הרווחה. אנחנו עובדות בכמה מישורים מבחינת מניעת אלימות: מנהלות שני מקלטים וכמה מרכזי מגן עת אלימות, יש לנו תוכנית 'שלי ורק שלי' שפוגשת את הצעירות בבתי ספר ובבסיסים צבאיים ומנסה ללמד אותם על מעגלי אלימות, נורות אדומות ומה זו זוגיות בריאה. זיהינו צורך בשבירת מעגלי האלימות הבין דורית. אנחנו מכשירות אנשי מקצוע, כגון

אילנה שטוטלנד

24.52x30.62	3/7	5	עמוד	המגזין	מערב -	08/03/2023	85267508-1
תנועת האשה הדתית לאומית לאורח מיןקה יושבת ראש אמון - 80888							

לרגל יום האישה הבינלאומי, הנשים שעומדות בראש 12

העמותות והתנועות המובילות בארץ במאבק ארוך השנים למען שוויון זכויות ונגד אלימות, מספרות על הפעילות השוטפת ומדברות על האתגרים של ימינו שמדירים שינה מעיניהן: "בוקר אחד אנחנו עלולות לקום ולגלות שדברים שחשבנו שהם מובנים מאליהם - כבר לא שם"

"אני מאוד אופטימית כשאני רואה את ההתגייסות של ציבורים כל כך נרחבים למאבק למען זכויות נשים" **הדס דניאלי ילין, מנכ"לית שדולת הנשים**

"כיום יש הרבה יותר נשים שמעזות לצאת מהפיקסלים, לא להתבייש, לספר את הסיפור שלהן ולהגיד: נפגעת" **אורית סוליציאנו, מנכ"לית איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית**

צילום: דנה בר און, צילום פרטי

נשים רבות התעוררו בחודשיים האחרונים והבינו שמה שנראה לנו ברור מאליו - יכול להשתנות ברגע, אומרת הדס דניאלי ילין, מנכ"לית שדולת הנשים. "לכן נשים רבות, וגם גברים רבים, מוכנות ומוכנים למאבק ולא מוכנות לוותר על מקומנו השוויוני בחברה הישראלית. כך שברור שבמשמרת שלנו לא ניתן לחזור אחורה. חרמשמעת אנחנו על המשמר בשביל הבנות שלנו."

זה כ-40 שנה פועלת שדולת הנשים לקידום מדיניות של שוויון מגדרי וייצוג שווה בשוק העבודה, מאבק בהדרה, פתיחת תפקידים קריטיים בצה"ל, הקצאת משאבים ומלחמה באלימות נגד נשים. "השדולה גם פועלת לקידום חקיקה והחלטות ממשלה למען שוויון מגדרי", אומרת דניאלי ילין, "במישור המשפטי, אנו עושות זאת באמצעות תביעות לבג"ץ ולבתי המשפט, ובתקשורת באמצעות העלאת מודעות והצפת האתגרים. השדולה גם מפעילה קווי סיוע בעברית, אמריקאית, רוסית וערבית לנשים הנפגעות על רקע אפליה מגדרית במקום העבודה, וכן יש לנו קו ייעודי לחברה החרדית."

מה השתנה ב-40 השנים האחרונות? "כל תקופה מביאה עמה אתגרים חדשים. אבל הדרך שעברנו ב-40 השנים הללו ארוכה מאוד. לפעמים קשה להאמין שלפני 40 שנה היה צריך להיאבק על ייצוג של אישה אחת ברשימות לכנסת. בשנות ה-90 למשל, המיחשה שנשים יכולות להיות טייסות הייתה ממש מהפכנית. בזכות בג"ץ אליס מילר, שהגישה שדולת הנשים יחד עם האגודה לזכויות האזרח, נשים משרות היום בתפקידים שאני, כנערה צעירה, לא חלמתי עליהם אפילו. ועדיין הדרך שלנו ארוכה מאוד ואנחנו רואות היום נסיגה מסתמנת בהחלטות הממשלה החדשה. נושא ההדרה וההפרדה בחברה החרדית מאוד מטריד. נשים לא מורשות לעבור על מדרכות, דרישים מהן לשבת בסוף האוטובוס, וזה גולש לכלל החברה הישראלית. על סדר יומה של הקואליציה עומדים דברים שלא האמנו שהיו, למשל ביטול האיסור על אפליה על רקע דתי, עונשי מאסר על לבוש לא צנוע בכולל, ביטול תוכניות לימוד פמיניסטיות,

מאבק בגיוס נשים לתפקידים משמעותיים בצה"ל ועוד. גם הנושא של אלימות נגד נשים לא מקבל התייחסות ראויה: בשנת 2022 נרצחו 22 נשים בישראל, ועדיין תוכניות מצילות חיים כמו האיוזק האלקטרוני והאמנה למניעת אלימות נגד נשים - תקר עות. וכמובן, המהפכה המשפטית מאוד מטרירידה אותנו. חלק ניכר מהכלים שנמצאים בידינו הם כלים משפטיים, הרבה מהזכויות שלנו השגנו באמצעות בג"ץ ובתי המשפט. אך המהפכה המשפטית שמובילה הממשלה תיקח מאיתנו גם את הכלים האלו. לא מזמן טיפלנו בשדולת הנשים באירוע שבו נהג אוטובוס באזור חילוני לא העלה ילדה בת 13 להסעה כי הלבוש שלה לא נראה לו. פנינו לבית משפט והגענו לפשרה שמהווה הרתעה למקרים דומים בעתיד. באירוע אחר נהג אמבולנס לא העלה חולת קורונה לאמבולנס כי היא לא התלבשה באופן צנוע בעיניו. שוב בית המשפט עמד לצדנו. אבל אם המהפכה המשפטית תעבור, הכנסת תוכל לבטל את חוק איסור האפליה, ואז פעולות כאלה יהיו חוקיות."

ובכל זאת, יש מקום לאופטימיות? "האמת היא שאני מאוד אופטימית כשאני רואה את ההתגייסות של ציבורים כל כך נרחבים למאבק למען זכויות נשים". **מאיה בואנוס**

הפעילות שלנו נמשכת לאורך 32 שנה, כאשר השינוי הכי משמעותי ועמוק שקרה לאורך השנים הוא קודם כל בתודעה של הנפגעות והנפגעים. הצלחנו להטמיע, לפחות בקהלים מסוימים, את התפיסה של הסרת קשר השתיקה והכרה שה, אומרת אורית סוליציאנו, שמכהנת עשור בתפקידה כמנכ"לית איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית. **כיצד זה בא לידי ביטוי?**

"יש הרבה יותר נשים וגברים שמדברים בשנים האחרונות על הפגיעות שהם עברו. אחרי קמפיין Me Too זה קיבל מינוף. בעבר הלא כזה רחוק, נשים עדיין היו מאחורי פיקסלים, התביישו והרגישו שזו אשמתן. יש כמובן עוד הרבה מאוד עבודה, אבל כיום יש הרבה יותר נשים שמעזות לצאת מהפיקסלים, לא להתבייש, לספר את הסיפור שלהן ולהגיד: 'נפגעת' בעברי ביי לדות, היום אני מדברת על זה, היום הבושה עוברת צד. אגב, גם לגבי גברים חל שינוי. כיום מגיעות אלינו לארגון הגג ולמרכזי הסיוע פניות של גברים שמספרים את הסיפור שלהם. ראיתי גברים בעלי עמדה שלא מתביישים לספר שנפגעו בילדותם."

איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית הוא ארגון גג של תשעה מרכזי סיוע שנמצאים ברחבי הארץ ופועלים כמארגן הולכי למאבק לקידום מדיניות למתן זכויות לנפגעות ולנפגעים ולמיגור האלימות המינית בישראל. "בשנה האחרונה בלטו בעיניי יותר ויותר סיפורים שציאו מהחברה הדתית והחרדית שעוברת מהפך", אומרת סוליציאנו. "גם שם נפרץ קשר השתיקה, יותר נשים מוכנות לדבר וגם הקהילות האלימות כדי להיאבק ולהוקיע פוגעים מתוכן."

מהן המטרות לשנת 2023?

"יש לנו כמה מטרות מאוד ברורות: לפעול למען ביטול ההתיישנות על עבירות מין. לנפגעות ולנפגעים לוקח לפעמים עשרות שנים להתלונן על הפגיעה. לכן כמו שאין התיישנות על רצח, לא יעלה על הדעת שמי שפגע מינית לא ישלם שום מחיר מפני שהעבירה התיישנה. כמו כן, בעיה קריטית וזועקת בישראל כיום היא תורי המתנה אדירים לטי-

צילום: איגוד מרכזי הסיוע, תמר סלומון

פולים נפשיים במימון המדינה לנפגעות ונפגעים. צריך גם לשנות את זמן הטיפול שניתן, שכיום הוא קצר ולא מותאם לצרכים, ועומד על שני תיים וחצי. דבר חשוב נוסף הוא גיוס משאבים להקמת מאגר הצלבות לפוגעים מינית, כדי לסייע לנפגעות ולנפגעים לקבל מידע על פוגעים סדרתיים, מה שיתן להם אולי כוח להגיש תלונה למשטרה. בתוכנית שלנו נמצאת גם הקמת מטה חינוך בבתי הספר לקידום חינוך למניעת אלימות מינית ולטובת מיניות בריאה."

איך הרפורמה המשפטית צפויה להשפיע על פעילותכן?

"אם הניסיון לבטל את עילת הסבירות במסגרת הרפורמה המשפטית אכן יצלח, הרי זה יפגע באופן קשה ביכולת של נפגעות ונפגעים לתבוע צדק. לא ניתן יהיה לפנות לבג"ץ כאשר יתקבלו החלטות שלטוניות לא סבירות הפוגעות בנפגעות ובנפגעים. למשל, אם הפרקליטות תחליט שלא להגיש כתב אישום על אונס רק בגלל שהנפגעת מכירה את הפרגע, לא תוכל הנפגעת לפנות לבג"ץ בטענה שהחלטת הפרקליטות לא סבירה. וכך האנס לא יעמוד לדין ויוכל להמשיך ולפגוע."

קו החירום של איגוד ארגוני הסיוע: 1202

נשים; 1203 גברים.

אילנה שטוטלנד

24.36x27.7	4/7	6	עמוד	המגזין	מערב -	08/03/2023	85267509-2
תנועת האשה הדתית לאומית לאורה מינקה יושבת ראש אמונה - 80888							

"אנחנו צריכות שיהיו יותר נשים בפוזיציות של השפעה, אבל גם לבחון את התוצאות"

יפעת סלע, יו"ר תנועת אמונה

בורי, אומרת סלע. "כמו כן, נפעל להרחיב את הייצוג של נשים דתיות והלגיטימיות שלהן במרחב העסקי וגם במרחב החברתי-אזרחי במדינת ישראל".

אילו סוגיות דורשות שיפור?

"יש לנו מעט מדי נשים שנמצאות כיום בזירה כמנכ"ליות של משרדי ממשלה, כמו שגיחות כשרות. במרחב הכללי של מדינת ישראל רואים נסיגה מספרית. לצד זאת, כשאנחנו מחזיקות בפוזיציה, לא בהכרח שהתוצאה תהיה פרו-נשים ושתקדם נשים. אנחנו צריכים שיהיו יותר נשים בפוזיציות של השפעה אבל גם לבחון את התוצאות. בעשורים האחרונים נעשתה כבדת דרך משמעותית בתחום של שירות נשים דתיות בשיירות לאומי וצבאי, וחלק מהתפקיד שלנו הוא לוודא שלא רק שזה קיים, אלא גם ממשיך".

איך אתן מתנהלות על רקע מהלכי הממשלה הנוכחית?

"אנחנו לא ארגון פוליטי ולא נתייחס פוליטית לשום דבר. נתייחס למעשים ולתוצאות, פחות לדיוורים. אנחנו לא שבעות רצון מכך שיש פחות נשים, אבל כמו שאמרתי, עצם קיומן של נשים לא אומר בהכרח שהן מחויבות לתוצאות".

החלשת בג"ץ מדאיגה אותך?

"לא אתייחס לרפורמה ולנושאים פוליטיים, אבל אנחנו נהיה מאוד ערניות ונפעל בנחישות כדי שלא ניסוג אחורה ונלך תמיד קדימה. הלוואי שנראה סולידריות בקרב כל הארגונים בחברה האזרחית. יש עובי דה יומיומית שוטפת טובה בין ארגוני נשים שפועלים יחד. זו השראה לדיאלוג שטוב שהיה מתקיים בחברה הישראלית גם בנושאים אחרים".

מרכזים לטיפול במשפחה:
03-6179216

אילנה שטוטלנד

"אלימות נגד נשים אינה בעיה של נשים בלבד, ויש להתחיל בהסברה במתן כלים בגילים הצעירים"

ורדית דנציגר, מנכ"לית עמותת לא אלימות נגד נשים

צילומים: לא אלימות, רפי דלור

בראשית הישראלית כלפי התופעה וגייסה את הרשויות לסיוע, במקביל לשינויי חקיקה וסיוע משפטי.

העמותה מפעילה כיום מקלטים לנשים וילדיהן וכן דירות מעבר ומלווה נפגעות באופן המאפשר הסתגלות ויצאה מתפסת עולם נוקת ונתמכת. בנוסף, קו העמותה פועל 24/7 במגוון שפות, והסברה. "פועלות אצלנו כ-50 עובדות, וכ-50 מתנדבות ומתנדבים", מספרת דנציגר. "הבאנו לשינוי תופי פעולה עם מוסדות וארגונים, הענקנו סיוע לרשויות במאבק באלימות, פעלנו לשינויי חקיקה. בשנת 2022 נתן הקו מענה ל-3,700 פניות טלפוניות, לצד פניות במסרונים ובאפליקציה. אנחנו שם לצד הנשים לכל אורך הדרך. הממשלה צריכה לתעדף את הנושא, לממש את התוכנית הלאומית למאבק באלימות נגד נשים ולהקצות את כל הכספים המיועדים לנושא".

קו החירום של לא אלימות: 6724*.

סיגל בן דוד

24.61x28.09	5/7	7	עמוד	המגזין	מעריב	08/03/2023	85267510-4
תנועת האשה הדתית לאומית לאורה מינקה יושבת ראש אמונ - 80888							

"היעדר ייצוג שוויוני כבר קורה: קריאות ל'צה'ל ללא נשים', קריאה לביטול השירות ביחידות מעורבות" אל"מ מאיה הלר, מנכ"לית פורום דבורה - נשים במדיניות חוץ וביטחון לאומי

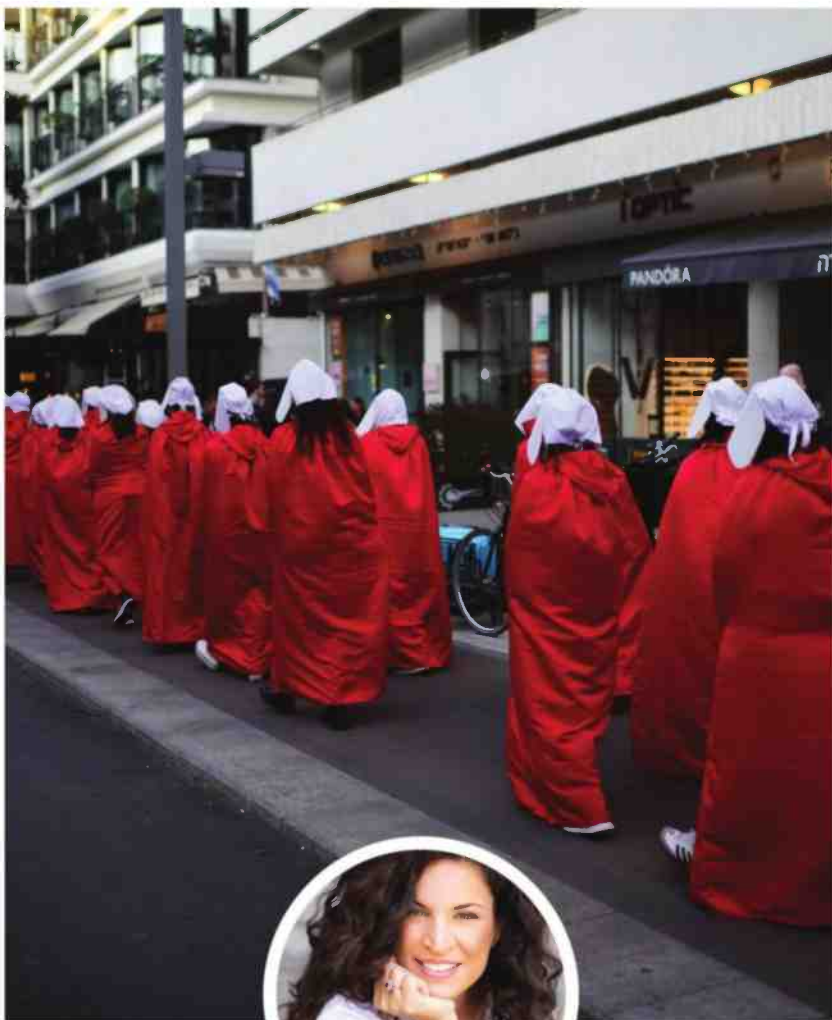

ובפוליטיקה הבינלאומית. "אף שישאל הייתה הראשונה לעגן בחוק את עקרונות ההחלטה, בפועל לא הושג ייצוג שווה לנשים במערכת הביטחון והחוק", מספרת הלר. "על רקע צורך זה, בשנת 2015, הוקמה העמותה. תחילה מנתה העמותה 12 חברות, בכירות יוצאות מערכות הביטחון והחוק, אך צמחה והתפתחה וכיום חברות בפורום למעלה מ-300 נשים. הפורום מהווה גוף מייצג ומנחה לסוגיות ביטחון לאומי, הפועל באופן שוטף מול כלל הרשויות. למשל, פתיחת תפקידים בצה"ל, שותפות בכתיבת דוח למל"ל לשילוב נשים בעת חירום, מסמך עמדה בפרשת הסוהרת מכלא גלבוע ועוד". איך הרפורמה המשפטית תשפיע על פעילותכן?

"היעדר ייצוג שוויוני כבר קורה לנגד עיינינו: הקריאות ל'צה'ל ללא נשים', הקריאה לביטול יחידת יהל"ם ולביטול השירות ביחידות מעורבות, היעדר מערכת משפטית מגינה על נשים וכו'. כל אלה מהווים פגיעה עמוקה בחירות ורלוונטיות בתחומי העשייה של פורום דבורה. הפורום אף עתה לבג"ץ על מנת לחייב את הממשלה לקבוע הנחיות להבטחת ייצוג שווה במשרות הבכירות במשרדה, והוא מעורב בבג"ץ הלוחמות אשר נמצא בדיון בבית המשפט".

סיגל בן דוד

"במקום לחגוג את יום האישה, אנו נאלצות להיאבק על זכויותינו הבסיסיות ביותר שנמצאות בסכנה" מורן זר קצנשטיין, מייסדת ומובילת תנועת "בונות אלטרנטיבה"

המטרה שלנו היא אחת - להגן על זכויות נשים ביש"ר. ראל - ולא נעצור עד שנשיג אותה", אומרת מורן זר קצנשטיין, מייסדת ומובילת תנועת "בונות אלטרנטיבה", שהוקמה ב-2020. כיום חברות בתנועה אלפי נשים מכל מגזרי החברה הישראלית, חילונית, דתית וחרדית, העוסקות, התקשורת והייטק ומשלכות ידיים יחד למאבק על זכויות נשים, למען שוויון וייצוג ובמלחמה באלימות נגד נשים. "במקום לחגוג היום את יום האישה הבינלאומי, אנו נאלצות להיאבק על זכויותינו הבסיסיות ביותר שנמצאות בסכנה ממשית".

זר קצנשטיין, 40, שירתה בעבר בשב"כ ושימשה בתפקידי שיווק בחברות גדולות, בהן קוקה קולה וגוגל: "הפעילות של התנועה מתמקדת ביצירת קמפיילים שיעוררו מודעות לחשיבות שוויון זכויות לנשים. כך לדוגמה, יצרנו קמפיין שכר שווה שקירם

סיגל בן דוד

24.29x27.58	6/7	8	עמוד	המגזין	מעריב	08/03/2023	85267511-5
תנועת האשה הדתית לאומית לאורה מינקה יושבת ראש אמונ - 80888							

"כעמותה העוסקת בבריאות נשים, אנחנו מזהות חשש טבעי מפגיעה בזכויות הנשים" טלי רוזין, מנכ"לית עמותת "אחת מתשע"

השנים ובמגוון שפות. לאורך השנים, תחום ההתנדבות בעמותה התפתח, והנשים המתנדבות בה כיום עובדות הכשרה מקצועית וליווי צמוד. "ההתאמה בין פונה למתנדבת נע" שית בצורה מדויקת ומיטבית כדי למקסם את החיבור ביניהן", מספרת רוזין. "בנוסף, העמותה מציעה כיום למתמודדות מענה מקצועי רחב על ידי עורכת דין המסייעת מי הטיפול ועל ידי עורכת דין הנשים גם בתחום מיצוי הזכויות. כל אלה ניתנים גם לנשים במהלך הטיפול וגם לנשים מח לימות, גם אם הן כמה שנים אחרי המחלה, מתוך הבנה שיש צורך בהמשך התמיכה".

את פעילות העמותה מלווים קמפינים, בעיקר בחודש המודעות הבינלאומי לסרטן השד המצוין באוקטובר. "כעמותה העוסקת בבריאות נשים, אנחנו מזהות חשש טבעי מפגיעה בזכויות הנשים בכלל ובפגיעה בשוויוניות בטיפול בקרב הנשים החולות", אומרת רוזין. "ההתמודדות עם סרטן שד היא התמודדות מורכבת, המשפיעה לא רק על האישה אלא גם על סביבתה הקרובה והרחוקה. פגיעה בזכויות הנשים החולות יכולה להיות הרת אסון לאנשים נשים שמתמודדות מדי שנה עם המחלה ולעשרות אלפי מחלימות שמתמודדות עם תופעות לוואי ארוכות טווח".

סיגל בן דוד

מדי שנה מאובחנות בישראל כ-5,400 נשים עם סרטן שד, אומרת טלי רוזין, העורכת בראש עמותת "אחת מתשע", שהגיעה לעמותה לאחר כעשור שבו שימשה כמנהלת קשרי חוץ בחברת "פיזור", וכאשת תקשורת ועיתונאית. "היות שיש 92% ריפוי במקרה של גילוי מוקדם של המחלה, אין ספק שאבחון מוקדם יכול להציל חיים". עמותת "אחת מתשע" פועלת זה 30 שנה ומתמקדת בהעלאת מודעות לחשיבות הגילוי המוקדם ובתמיכה בנשים המתמודדות עם סרטן השד ובבני משפחותיהן. מאז הקמתה ועד היום, נעזרו בשירותיה עשרות אלפי נשים חולות ומחלימות. "העלאת המודעות נעשית באמצעות קמפינים תקשורתיים והפצת חומרי הסברה, ובעיקר דרך הרצאות וסדנאות שמועברות על ידי מחלימות ומנחות מקצועיות", מספרת רוזין. "תוכנית הדגל שלנו נקראת 'לצדך', ובמסגרת זו נשים מחלימות מלוות חולות לאורך התהליך. אנו מעניקות גם טיפול רגשי במצבי טראומה, חולי ומשבר הכו"ל גם את בני המשפחה, מפעילות קבוצות תמיכה דיגיטליות, ומלוות בשירות משפטי למיצוי זכויות בתחומי סל הבריאות, ביטוח, ביטוח לאומי, קופות חולים ועוד. השירותים שלנו ניתנים בהתאמה למגזרים

"התהליך ההדרגתי הביא לשיפור מצבן של הנשים הדתיות ולצמצום הפערים" שרון בריק-דשן, מנכ"לית ארגון "קולך"

צילומים באדיבות קולך

כיום הנוכחות של הפמיניזם הדתי היא עובדה, אומרת שרון בריק-דשן, מנכ"לית ארגון "קולך". "יש מסגרות לימוד תורה והלכה לנשים ברמות הגבוהות ביותר, שירות בצה"ל בתפקידים איכותיים, נוכחות בשדה הפוליטי ברמות של חברות כנסת כמו עליזה לביא ושולי מועלם שקידמו חקיקה שוויונית ועוד. שני העשורים הראשונים של 'קולך' יצרו סדר חברתי חדש בחברה הדתית".

הארגון נוסד בשנת 1998 כתנועת נשים דתיות פמיניסטיות, השואפת ליצירת שינוי חברתי ותודעתי ולקידום מעמד האישה, שוויון מגדרי וחזיונות נשים, הן בחברה היהודית בכלל בישראל והן בחברה הדתית בפרט. "מייסדות 'קולך' סללו את הדרך עבורנו", אומרת בריק-דשן. "אופן המאבק היה קריאת תיגר על הסדר הישן כדי לטלטל את המערכת: 'קולך' הביא למודעות את המחלוקת בלתי נראית, מצוקת העגונות ומסורת בנות גט, נלחמה בפגיעה מינית בידים דמויות שמכונות תורניות, דבר שהביא להקמת פורום תקנה. כמו כן, קידמנו חקיקה לסנקציה על סרבני גטוהסכמי קדם נישואים. ארגון 'קולך' פועל לקידום השוויון במעמד האישי בנישואים ובגירושים, מקיים מאבק נחרץ בכל צורה של אלימות מגדרית, בניצול לרעה של סמכות דתית ובפגיעה בנשים בשם ההלכה. אנו נאבקות למען הרחבת ההשפעה של נשים ובנות במרחבים דתיים - במוסדות, קהילות ובמשפחה".

ביצד המאבק שלכן השתנה לאורך שנות הפעילות? "אנחנו מקדמות נשים לתפקידי הנהגה והובלה: מינוי רבניות קהילה, ראשות מועצות דתיות, ובעלות תפקידים בבתי הדין. בנוסף, בשנים האחרונות הולכת ומעמיקה המעורבות בוועדות הכנסת, עבודה עם מש"ר המשפחה, עתירות משפטיות ושיח ציבורי".

מאיה בואנוס

23.84x27.49	7/7	9	עמוד	המגזין	מעריב	08/03/2023	85267512-6
תנועת האשה הדתית לאומית לאורה מינקה יושבת ראש אמונ - 80888							

"חשוב לנו לא רק לקדם קמפיינים, אלא לבנות מנהיגות נשים שצומחת מתוך השטח ומציעה כלים" עו"ד ספיר סלוצקר עמראן, מייסדת שותפה של תנועת "שוברות קירות"

צילומים באדיבות שוברות קירות, צילום פרט

"נכון, כי אין הפרדה במציאות. לא יכולה להיווצר הפרדה מלאכותית. נניח שהיינו תומכות רק באישה שמתחררת מהי כלא, אבל אחרי השחרור שלה היא תעבוד בשכר מינימום שלא יספיק לה למחיה, והיא לא תהיה זכאית לדירור ציבורי והיא תרצה חשמל, אבל ינתקו אותה. היא נאבדת לשרוד בכל החוויות. לכן גם חשוב לנו לא רק לקדם קמפיינים, אלא לבנות מנהיגות נשים שצומחת מתוך השטח ומציעה כלים."

כדוגמה מציגת סלוצקר עמראן את דלאל דאוד, ששחררה מכלא נווה תרצה בשנת 2019 לאחר שריצתה 18 שנות מאסר בגין רצח בן זוגה המתעלל, ובזכות קמפיין שהובילה התנועה לירקטוריון בתנועה ומוכיחה נת כחברת דירקטוריון בתנועה ומוכיחה קהילה של אסירות משוחררות. "המנהיגות הנשית החדשה היא לא עוד מנכ"לית בנק שעברה לממשלה", אומרת סלוצקר עמראן. "כל עוד המאבק הפמיניסטי לא יובל גם על ידי נשים מאוכלוסיות מודרות, ויקי דיש משאבים ואנרגיות גם למאבקים בעוני, גזענות, הומופוביה והסללה, המאבק הגדול יותר עבור שוויון לנשים לא יתמשש ואף ילך אחורה".

מה עמדתכן לגבי הרפורמה המשפטית?

"מאז תחילת הפעילות שלנו, ועשרות שנים קודם לכן, מדיניות הממשלה מעולם לא ראתה את העניים והעניות, אלא היא בעיקר נלחמה בהם ובהן, או לפעמים נתנה נדבות. בנושאים שאנחנו מקדמות, כדוגמת נושא הרווחה, הממשלה הקודמת הייתה גרועה והייתה ממשלה הנוכחית גרועה עוד יותר. בג"ץ היה המוצא האחרון, ואם ייקחו גם אותו, אז ישללו מאיתנו כלי חשוב במאבקים שלנו".

מאיה בואנוס

"הנשים שאנו מסייעות להן זקוקות לשופטות ולשופטים מקצועיים עצמאיים ובעלי אומץ שיפוט" עו"ד אלה אלון, מנכ"לית עמותת "איתך מעכי - משפטניות למען צדק חברתי"

צילומים: יוני ברמן, מאיה חבלין

הייתי רוצה שנהיה במקום שנשים לא מסתפקות בפירורים שזורקים להן מפעם לפעם, אלא שכולנו - נשים וגברים - נישא את עינינו לעבר מדינות מתוקנות ונלמד מהן, כי ברור לכל שאם אין ייצוג שוויוני לנשים, אז אין באמת דמוקרטיה", אומרת עו"ד אלה אלון, מנכ"לית עמותת "איתך מעכי - משפטניות למען צדק חברתי". "עלינו להבין שיש לעגן את זכויות הנשים בצורה ברורה ושהזכות לשוויון חייבת להיות מעוגנת הן בחוקה ובחקיקה והן ביישום הלכה למעשה. אלה אמורות להיות זכויות יסוד שלא ניתן לשנות או לפגוע בהן ברוב מזדמן".

עמותת "איתך מעכי", עמותת משפטניות למען צדק חברתי, הוקמה בשנת 2001 על מנת להשמיע את קולן של הנשים ה"שקופות" והמפולות בשל מאפיינים חברתיים, גיאוגרפיים, לאומיים, אתניים וכלכליים בחברה בישראל. "מאז ועד היום הפכה העמותה מבחינה מהותית לארגון יהודי-ערבי, שמקדם עשייה למען חברה משותפת מתוך שאיפה להשגת שוויון מגדרי ומניעת אפליה על בסיס מגדרי, לאומי או אתני", אומרת אלון.

בין הפרויקטים בעמותה ניתן לציין את פרויקט 1325, על בסיס ההחלטה ההיסטורית של מועצת הביטחון של האו"ם, הקוראת לייצוג נשים ממגוון הקבוצות במוקד יי קבלת החלטות בנושאי שלום וביטחון,

מאיה בואנוס